

1. Basfakta

Officiellt namn:	República Federativa do Brasil / Federala republiken Brasilien
Huvudstad:	Brasília (2,6 miljoner, IGBE 2010)
Folkmängd:	194,4 miljoner 2009 (EIU 2011)
Storstäder:	São Paulo (11 milj., med förstäder ca 20 milj.), Rio de Janeiro (6,2 milj., Rio med omnejd ca 11 milj.), Salvador (3 milj.), Brasília (2,6 milj.) (IGBE 2010)
Officiellt språk:	Portugisiska
Yta:	8 547 400 km ² (EIU 2011)
Statsskick:	Federativ republik
Statschef/regeringschef:	Dilma Rousseff (PT)
Vicepresident:	Michel Temer (PMDB)
Utrikesminister:	Antônio Patriota
Större politiska partier:	Arbetarpartiet (Partido dos Trabalhadores, PT, vänster); brasilianska demokratiska rörelsen (Partido do Movimento Democrático Brasileiro, PMDB, mittenparti); socialdemokratiska partiet (Partido da Social Democracia Brasileira, PSDB, mitten/höger); Demokraterna (Democratas, DEM, högerparti); brasilianska progressiva partiet (Partido Progressista, PP, höger); Gröna Partiet (Partido Verde, PV, mitten/vänster)
Nästa allmänna val :	Nästa presidentval och kongressval hålls 2014, kommunal- och distriktsval äger rum 2012.
Rösträtt:	Obligatorisk rösträtt from 18 år och före 70 år. Frivillig rösträtt mellan 16-18 år och över 70 år samt för analfabeter. Personer i obligatorisk militärtjänstgöring röstar ej.
BNP/capita:	USD 11 196 år 2010, prognos för år 2011 USD 11 759 (EIU 2011)
BNP:	USD 2 028,7 miljarder 2010, prognos för 2011 USD 2 354,4 miljarder (EIU 2011)
Inflation:	genomsnitt 4,8% (EIU 2010) Jmf inflationsmål 4,50 ± 2 %
Styrränta:	11,65 % (2011-04-13)
Offentlig arbetslöshet:	8,1% 2009, 7,1% 2010 enligt prognos (EIU 2010)
Statsskuld:	58,4% av BNP år 2009, prognos för år 2010 57,2% (EIU 2011)
Valuta:	Real (1 BRL = 100 centavos), USD 1 = BRL 1,587, EUR 1 = BRL 2,297 (2011-04-12)
Valutareserv:	USD 288,575 miljarder år 2010, prognos för år 2011 USD 338,288 (EIU 2011)
Export:	USD 201,915 miljarder år 2010, prognos för år 2011 USD 240,150 miljarder (EIU 2011)
Import:	USD 181,649 miljarder år 2010, prognos för år 2011 USD 225,969 miljarder (EIU 2011)
Handelsbalans:	USD 20,267 miljarder år 2010, prognos för år 2011 USD 14,181 miljarder (EIU 2011)
Medellivslängd:	72 år (75,9 år för kvinnor, 68,6 år för män) (UNDP:s HDI 2009)
Befolkningstillväxt:	1,166% (CIA 2010)
Religion:	Majoriteten är katoliker (med afrikanska inslag); andelen protestanter ökar genom den snabbt växande pingströrelsen och andra evangelistiska samfund; till minoritetsreligionerna hör också de afrikanska, urfolksreligioner och moderna sekter.
Större exportpartner:	EU27 22,5% (2009), Kina 15,3% (2010), USA 9,6% (2010), Mercosur 10,4% (2009)
Viktigaste exportprodukter:	Transportmaterial, metallprodukter, olja och bränsle, sojaprodukter, malm, kemikalier, kött, maskiner och utrustning, socker och etanol, el-utrustning, papper och cellulosa samt läderprodukter.
Större importpartner:	EU27 23,2% (2009), USA 15,0% (2010), Kina 14,1% (2010), Mercosur 10,4% (2009)
Viktigaste importprodukter:	Drivmedel, industrimaskiner, elektrisk utrustning, kemikalier, bilar, fordonstillbehör, läkemedel, plast. Hälften av den brasilianska importen består av råvaror. Därefter kommer kapitalprodukter, olja och bränsle samt konsumtionsvaror.
Viktiga naturresurser:	Olja, järnmalm, bauxit, tenn, aluminium, nickel, koppar, guld, ädelstenar, bly, trä.
Allmänna helgdagar:	1 januari, karneval (fyra dagar i mars), långfredagen, 21 april, 1 maj, 11 maj, 7 juni, 7 september (nationaldagen), 12 oktober, 7 november, 15 november, 25 december

2. Allmänt om Brasilien

Brasilien är det femte största landet i världen, såväl till storlek som till befolkning. Brasilien har gemensam gräns till samtliga Sydamerikanska länder förutom Chile och Ecuador. Det är ett land som karakteriseras av stora kontraster och inkomstskillnader; vissa delar av landet har en utveckling som ligger i nivå med industriländer, medan andra regioner ligger långt efter och har stora utvecklingsbehov. Befolkningen är etniskt blandad och många har rötter från andra delar av världen, som Europa, Afrika och Asien. Landets storlek, uppdelning och språk (portugisiska bland sina spansktalande grannar) har gjort att Brasilien traditionellt har präglats av en relativ isolering mot omvärlden. De senaste två decennierna har Brasilien genomgått en häpnadsväckande utveckling. Från att ha varit ett land med ständiga problem av hyperinflation och snabba politiska växlingar till att ha bli en stabil och kraftigt växande ekonomi. Brasilien är idag världens åttonde största ekonomi (fjärde största utanför EU) och fortsätter att växa i stabil takt. Landet tog sig väl igenom den globala finansiella krisen genom en stabil makroekonomiska politik, efterfrågan på råvaror och statliga investeringsprogram och andra stimulansåtgärder. Brasilien har ett genom sin ekonomiska tillväxt och styrka också tagit en större plats i globala frågor och internationella sammanhang.

3. Inrikespolitik

Brasilien är en federativ republik, indelad i 26 delstater och ett federalt distrikt (med huvudstaden Brasília). Nationalkongressen består av två kammare: Deputeradekammaren (513 medlemmar) och senaten (81 medlemmar). Antalet ledamöter varje delstat har i deputeradekammaren beror på invånarantal men är inte proportionellt; delstater med liten befolkning gynnas. I senaten har varje delstat tre ledamöter. Vart fjärde år är det val till deputeradekammaren och vart åttonde till senaten. I presidentvalet i oktober 2010 vann den populära tidigare presidenten Lulas utvalda kandidat Dilma Rousseff (PT) i en andra valomgång över den tidigare guvernören för delstaten São Paulo, José Serra (PSDB). Att rekordpopulära president Lula lade sin fulla kraft bakom Dilmas kandidatur och de senaste årens stabila tillväxt – då över 20 miljoner brasilianare lyfts ur fattigdom – anses vara de viktigaste orsakerna till att Dilma vann valet. Den nya regeringen tillträdde den 1 januari 2010. Dilma har lovat att driva vidare president Lulas politik, genom att bibehålla den makroekonomiska stabilitetspolitiken och reducera fattigdomen i landet. President Dilma prioriterar en fortsatt utjämningspolitik med transferringsprogram såsom "bolsa familia" vilket ger en något förbättrad inkomst till de allra fattigaste familjerna. Hon har även lovat att ta itu med det ineffektiva och ohållbara pensionssystemet innebärande att en del offentliga tjänstemän och efterlevande make/maka idag kan pensionera sig efter 35 års tjänst med 100-procentig pension.

Inrikespolitiska utmaningar på kort sikt är att hålla inflationen i schack och parera de effekter som den starka valutan har på ekonomin och exporten samtidigt som de stora statliga investeringsprogrammen i infrastrukturen realiserar. En annan nyckelfråga för Brasilien idag är utbildningssystemet där det redan råder brist på både teknisk arbetskraft i industrin samt högutbildade och högkvalificerade ingenjörer och annan kompetens. På medellång sikt är reformer av pensions- och skattesystemet samt politiska reformer avgörande för att säkra ekonomisk tillväxt.

4. Utrikespolitik

President Lula har strävat efter att höja Brasiliens internationella profil genom en aktiv utrikespolitik med fokus på att fördjupa de bilaterala relationerna med övriga Sydamerika och sydsamarbetet. Den regionala integrationen inom Mercosur och UNASUR har prioriterats såväl politiskt som fysiskt genom järnvägar, vattenvägar, pipelines och andra infrastrukturprojekt. President Dilma förväntas fortsätta på samma linje.

Brasilien har under den globala finanskrisen spelat en alltmer aktiv roll inom G-20 beträffande ekonomiska och finansiella frågor. Landet har vid ett flertal tillfällen använt sig av G-20 som ett medel för att pressa I-länderna till att öka de ekonomiska utvecklingsmöjligheterna för utvecklingsländerna i världen exempelvis rörande internationella handelsfrågor såsom tullar och subventioner. Att ge utvecklingsländerna ett större global inflytande är en viktig utrikespolitisk fråga för Brasilien. En annan viktig utrikespolitisk fråga som Brasilien driver är en reformering av FN:s säkerhetsråd. Landet har under många år gjort anspråk på en permanent plats. Brasilien har på senare år utökat sina internationella insatser i konfliktzoner och vunnit ökat förtroende som ledare i fredsbevarande uppdrag. Exempelvis så leder man den militära delen av FN:s stabiliseringsuppdrag MINUSTAH på Haiti och samordnar FN-aktiviteter i Guinea-Bissau. Landet har kraftigt ökat sitt humanitära bistånd de senaste åren och under de första åtta månaderna 2010 bidrog Brasilien med 33,3 miljoner BRL (motsvarande 138 miljoner SEK) främst till hjälpinsatserna på Haiti. Brasilien har kraftigt utökat sin närvaro i och samarbete i Afrika, där erfarenhetsutbyte gällande livsmedels- och etanolproduktion har prioriterats. Brasilien innehar under perioden 2010-2011 en av de icke-permanenta platserna i FN:s säkerhetsråd. President Dilma har visat ett större engagemang i MR-situationer i enskilda länder och en översyn av Brasiliens MR-politik pågår. I december 2010 erkände Brasilien Palestina som stat och i mars 2011 uppmanade landet till eldupphör i Libyen. I MR-rådets möte i mars 2011 röstade Brasilien för den svenskintröducerade resolutionen om Iran. I fallet Libyen har Brasilien avstått i omröstningen om insatsen i FN:s säkerhetsråd och uppmanat till eldupphör.

Livsmedelssäkerhet är en prioriterad utrikespolitisk fråga för Brasilien där landet exempelvis använder sig av G-20 som forum för att föra fram alternativa lösningar såsom en ökad lokalproduktion inom jordbrukssektorn.

Brasilien har nära och goda relationer till samtliga länder i Latin- och Centralamerika och har prioriterat säkerställandet av stabiliteten i regionen som är en grundpelare för den brasilianska ekonomins fortsatta goda utveckling. Brasilien är en aktiv medlare i regionala frågor med tyst diplomati snarare än att öppet ta ställning eller kritisera grannländer. År 2004 skapades, med EU som modell, en ny form för politiskt och ekonomiskt samarbete: Sydamerikanska nationsgemenskapen (*CASA Comunidade Sul-Americana de Nações*), nu kallat UNASUR. UNASUR är en sammanslagning av tullunionerna Mercosur och Andinska gemenskapen med totalt 12 medlemsländer. Fördraget om bildandet av unionen skrevs på den 23 maj 2008 i Brasília med målsättningen att vara fungerande runt 2019. En dialog om försvarsfrågorna inkluderades i UNASUR-samarbetet under 2008. Det brasilianska initiativet att skapa ett gemensamt försvarsråd inom ramen för UNASUR är ett uttryck för dess starka vilja att fördjupa samarbetet i regionen. Strukturen har kommit till användning flera gånger för diskussioner om regional konflikthantering. Försvarsrådets hantering av frågan kring amerikanska militärbaser i Colombia har dock visat att de ideologiska skillnaderna i regionen gör det svårt för länderna att enas i polemiska frågor.

I juli 2007 hölls det första toppmötet mellan EU och Brasilien och ett strategiskt partnerskap lanserades. Mötet var ett startskott för ett breddat och fördjupat samarbete, speciellt i frågor rörande energi, klimatförändringar och mänskliga rättigheter. Under det andra toppmötet som hölls i Rio de Janeiro i december 2008 skrev Brasilien och EU under en gemensam handlingsplan med prioriteringar för hur det strategiska partnerskapet skall konkretiseras. Det tredje toppmötet ägde rum i Stockholm under det svenska ordförandeskapet i EU den 6 oktober 2009. Det mötet fokuserade på klimatförändringar och den ekonomiska och finansiella världskrisen, men även ett avtal om viseringsfrihet för alla EU-länder och Brasilien slutfördes. I september i år hölls ytterligare ett toppmöte, denna gång i Bryssel, där samarbete inom miljö- och klimat frågor diskuterades.

5. Handelspolitik

Under 1990-talet främst under president Cardosos tid vid makten (1994–2002) öppnades landet mot omvärlden och Brasilien ändrades i grunden bl.a. genom massiva utländska investeringar. De tidigare höga skyddstullarna och konkurrensskyddet för den inhemska industrin är en av anledningarna till att över 220 svenska företag finns representerade här, många med produktionsanläggningar också för export. Handelspolitiken är en viktig komponent i brasiliansk utrikespolitik och tar sin utgångspunkt i en diversifierad och allt mer konkurrenskraftig industri, en dynamisk jordbrukssektor och en kraftigt ökande utrikeshandel. Under President Lulas administration prioriterades det regionala samarbeten på handelsområdet, exempelvis tullunionen Mercosur.

Lula-regeringens handelspolitik har med en bredare marknadsorientering ökat fokus på relationerna med Afrika, Asien och grannländerna i Latinamerika. Sedan april 2009 är Kina Brasiliens största enskilda handelspartner. 15,3 % av Brasiliens export går nu till Kina och 14,1% av Brasiliens importerade varor kommer från Kina. För vissa branscher t ex leksaker är siffran så hög som 60%.

Brasiliens totala andel av EU27:s handel nådde under 2009 2,1% av exporten och 2,1% av importen och med de siffrorna är Brasilien EU27's tionde mest viktiga handelspartner (Eurostat). EU27:s direkta investeringar i Brasilien uppgick till 7,1 miljarder EUR som sedan under 2009 minskade till 6,9 miljarder EUR. Brasiliens direkta investeringar i EU27 har haft en nedgång, då man investerade 24,7 miljarder EUR under 2007 och 2,8 miljarder EUR under 2009 (EUBrasil). Under toppmötet EU–Brasilien i oktober 2009 hölls även ett parallellt toppmöte för europeiska och brasilianska företag.

Av Sveriges utrikeshandel utgör import från Brasilien 0,3% och det placerar landet på en 27:e plats och när det gäller export står Brasilien för 0,9% vilket ger landet en 20:e plats, enligt SCB, 2010. Under 2010 inrättade Sverige och Brasilien ett svensk-brasilianskt företagsråd som ska stärka och utveckla samarbetet mellan entreprenörer och forskare i båda länderna. Detta kommer att ha stor betydelse för svensk industri då man tillsammans kommer att kunna öka konkurrenskraften och tillväxten.

6. Ekonomisk situation

Den ekonomiska tillväxten har ökat i imponerande fart, vilket idag gör landet till den åttonde största ekonomin i världen. Tillväxten under 2010 prognostiserades till 7,5% och förväntas

hamna på 5% enligt prognos för 2011. En ökad efterfrågan på den inhemska marknaden är en viktig del i detta. Nya handelsliberaliseringar har genomförts och kommer att stimulera starkare handel med diverse handelspartners. Den ökade internationella efterfrågan på brasilianska råvaror kommer på längre sikt att föra den brasilianska ekonomin i fortsatt rätt riktning. Den makroekonomiska politiken, som allmänt anses vara en starkt bidragande faktor till Brasiliens positiva ekonomiska utveckling de senaste åren, består huvudsakligen av en flytande valutakurs och en stram makroekonomisk politik.

Brasilien är ett av de få större länder som lyckades ta sig igenom den globala ekonomiska krisen utan några större effekter framförallt p.g.a. liten exponering mot världsmarknaden, en stor inhemsk och ökande konsumtion samt en väl reglerad banksektor. Bovespa (börsen i São Paulo) slutade 2009 med en stark uppgång på 69 % vilket berodde på ett mycket stort inflöde av utländsk valuta till Brasilien. Bovespa har under 2010 sjunkit med 3,3 %.

Brasiliens statsskuld minskade under de senaste åren men i finanskrisens spår har den ökat p.g.a. ökade statliga utgifter för att motverka krisens effekter. Fram till oktober 2010 låg statsskulden på cirka 60,7% av BNP. Idag är styrräntan 10,75%, (jmf 8,75%, 2009). För att bibehålla Brasiliens makroekonomiska styrka och tillväxt på lång sikt så kommer den nya presidenten Dilmars regering att fokusera på en prioritering av utbetalningar inom sociala program, offentliga investeringar i infrastruktur, inflationsbekämpning för att kunna sänka styrräntan och en minskning av statsskulden.

Den starka valutan har varit en huvudsaklig faktor till förklaringen av den ökade importen av varor vilket har haft en tydlig påverkan på landets handelsbalans och man befärar att den har negativa effekter på industrin. Termen valutakrig har nämnts och hänvisar då främst till USA och Kina som medvetet håller sin valuta lågt värderad. Valutainströmningen ökade så kraftigt under 2009 att regeringen införde en ny skatt på 2% på finansiella transaktioner för att begränsa effekten på valutan. Denna skatt har med tiden ökat till 6% (2010).. Det finns tendenser till mer protektionism och en mer statsstyrd industripolitik för att stimulera produktionen samt bevara konsumenternas preferenser för inhemska varor.

Arbetslösheten har minskat snabbt, med lägsta notering i november 2010 på 5,7%, vilket har stärkt den positiva trenden i den brasilianska ekonomin under 2010. Huruvida detta håller i sig är oklart med tanke på den svaga växelkursen som stimulerar ökad import i Brasilien. Arbetslöshetsprognosen för 2011 ligger på ca 9,8%.

Brasilien har ett av världens mest svåröverskådliga skatte- och momssystem och ett reformförslag ligger i kongressen för behandling. Detta innebär bl.a. en sammanslagning av det delstatliga momssystemet till ett likvärdigt system över hela landet. Lagförslaget har inte gått igenom ännu och det är oklart om den nya presidenten kommer ha kraft att driva igenom detta i kongressen.

7. Klimat, miljö och energi

Avskogning från Amazonas har länge varit Brasiliens största källa till koldioxidutsläpp och detta i kombination med stora utsläpp från jordbrukssektorn har placerat Brasilien som världens fjärde största utsläppsland. Regeringen har de senaste åren drivit en alltmer tydlig klimatpolitik och har varit mycket aktiv i de internationella klimatförhandlingarna inom UNFCCC. Brasilien var

med i den inre kretsen som utformade Köpenhamnsavtalet 2009 och kom med ett ambitiöst löfte om att minska utsläppen med mellan 36–39% till 2020 jämfört med BAU. Den brasilianska målsättningen är sannolikt den mest ambitiösa bland icke-annex 1-länderna och har registrerats som frivilligt åtaganden till UNFCCC. Vid klimatmötet i Cancún återupprepade man sitt ambitiösa löfte. Målsättningarna har även omvandlats till nationell lagstiftning och man har kommit en god bit på väg att formulera specifika regleringar för utsläppsminskningar inom olika samhällssektorer. I december 2010 presenterade regeringen de lägsta siffrorna för avskogning sedan mätningar påbörjades 1988. De senaste 12 månaderna fram till juli 2010 avskogades 6 450 km² vilket är en minskning med 67% jämfört med genomsnittet under 1996–2005 och som innebär att Brasilien är på god väg att uppfylla sitt mål om minskad avskogning med 80% till 2020 långt i förväg. Avskogningen är också den främsta anledningen till varför Brasilien kan ge sådana ambitiösa löften vid klimatförhandlingarna. Eftersom avskogningen är landets största källa till växthusgasutsläpp kan man minska dessa utan att behöva hindra utvecklingen i energisektorn, vilket innebär en fördel gentemot andra länder.

En rad insatser anses ha bidragit till att Brasilien har lyckats att kraftigt minska avskogningen av Amazonas de senaste åren. Regeringens handlingsplan för minskad avskogning från 2004 som bl.a. inneburit ökad övervakning och stärkta polisinsatser mot illegal verksamhet samt etablerandet av nya skyddsområden i Amazonasregionen anses ha fått positiv effekt. Även ökad medvetenhet bland konsumenter samt frivilliga initiativ från företag och branschöverenskommelser (såsom sojaodlare och köttproducenter) att inte använda produkter som kommer från avskogad mark, har bidragit till att minska trycket på regnskogen. I takt med ett ökat medvetande om klimatproblematiken och vikten av att bevara regnskogen på nationell nivå har samarbetet mellan inblandade myndigheter och organ, på såväl federal som delstatlig nivå, stärkts och det finns nu en uppfattning att man jobbar i gemensam riktning. Att balansera jordbruks- och boskapsindustriintressen med miljöhänsyn kommer dock även fortsättningsvis att vara en utmaning för Brasilien. Regeringen lanserade i augusti 2008 Amazonasfonden med syfte att skapa finansiella incitament för att förhindra avskogning och premiera hållbar ekonomisk och social utveckling. Hittills har Norge och Tyskland bidragit till fonden.

I global jämförelse har Brasilien en mycket ren energimatris med 45% förnybar energi och hela 85% av elektriciteten från vattenkraft. Arbete pågår för att bygga ut vattenkraften ytterligare bl.a. genom ett flertal nya vattenkraftverk i Amazonasregionen. Det kommer dock bli svårt för landet att bibehålla den stora koncentrationen av vattenkraft och en diversifiering av energimatrisen är att vänta med ökad användning av fossila bränslen som följd. Vissa investeringar sker inom andra förnyelsebara energikällor såsom sol- och vindenergi men utnyttjas enligt bedömare i alltför liten utsträckning. En betydande expansion av kärnkraft planeras fram till 2030. Huruvida olyckan i Fukushima i Japan kommer påverka regeringens planer på utbyggnad av kärnkraftsparken är ännu oklart men debatten är mer livlig än på många år. Brasilien är självförsörjande av olja och de nya djuphavsfyndigheterna förväntas förvandla landet till oljeexportör. Brasilien måste investera kraftigt i förnyelsebara energikällor och förbättra sin energieffektivitet, för att kunna bibehålla sin rena energimatris. Brasilien är idag världens andra största producent och världens största exportör av biodrivmedel. Brasiliens etanolprogram har sitt ursprung ur 70-talets oljekris och är idag i princip helt utan subventioner. 40% av bilparken och 90% av nya personbilar kan köras på både etanol och bensin. Den brasilianska sockerrörsbaserade etanolen minskar utsläppen med upp till 90% jämfört med fossila bränslen och produceras inte i Amazonasregionen, där klimatet inte är gynnsamt för sockerrör. Etanolproduktionen har kritiserats för att slå undan

livsmedelsproduktion. Från Brasiliansk sida försvaras den samma med att mindre än 1% av landets yta upptas åt sockerodling och eftersom produktion av livsmedel ökat i snabbare takt än etanol de senaste åren, anses inte den brasilianska etanolen påverka pris eller produktion av livsmedel. Sverige och Brasilien har ett bilateralt samarbetsavtal om bioenergi som ger möjligheter till breddade och fördjupade relationer inom det området.

8. Infrastruktur och investeringsplaner

Brasiliens infrastruktur är otillfredsställande och har många brister vad gäller vägar, hamnar och flygplatser om man jämför med andra medelinkomstländer. Regeringen lanserade 2007 ett stort investeringsprogram för ökad tillväxt (*Programa de Aceleração de Crescimento, PAC*) som syftade till att öka och samordna utvecklingsinvesteringarna inom olika områden såsom infrastruktur, hälsa, sjukvård, energi och utbildning. Sammanlagt avsattes investeringar på 504 miljarder BRL till PAC mellan 2007–2010. För att tackla finanskrisen och för att möjliggöra exploatering av den nyfunna *pre-salt* oljan utanför Rio de Janeiros kust expanderades PAC år 2009 med ytterligare drygt 142 miljarder BRL till att totalt ha projekt för 646 miljarder BRL budgeterade.

För att försäkra kontinuitet i de stora investeringarna lanserades andra delen av PAC, som helt enkelt har kommit att kallas PAC II, under valupptakten 2010. Huvudambitionen med den nya delen av utvecklingsprogrammet är att fokusera på infrastruktur, vilket inte är så överraskande då detta är en av president Dilma Rousseffs hjärtefrågor. Presidenten har en personlig koppling till programmet då hon innan hon blev presidentkandidat var ansvarig minister för PAC. Investeringarna i PAC II löper från 2011-2014 och ligger på 959 miljarder BRL. Av de olika investeringsområdena så är det i PAC II precis som PAC investeringarna i energisektorn som är störst. Satsningarna på att förbättra vägar, hamnar och annan infrastruktur är nödvändigt inte minst för att Brasilien ska klara av värdskapet för fotbolls-VM 2014 och OS i Rio de Janeiro 2016. Många av PAC-projekten lider dock av förseningar och ytterligare åtgärder, såsom privatisering av flygplatsdriften och skötsel av hamnar, är därför att förväntas.

Utbredningen av Internet går snabbt i Brasilien och enligt offentlig statistik hade 87,3 miljoner brasilianare tillgång till Internet 2010 (att jämföra med 36,4 miljoner 2009). I oktober 2010 lanserade regeringen en ambitiös nationell bredbandsplan som innebär stora statliga investeringar för att bygga ut bredbandsanslutning i hela landet.

9. Befolkning och religion

Med internationella mått mätt är den brasilianska befolkningen relativt ung men medelåldern har ökat beroende på minskade födelse- och dödstal. Det brasilianska folket är en blandning av många olika etniciteter och nationaliteter. Man kan ännu idag se spår av olika invandringsvågor och vilka geografiska områden dessa är förknippade med. Brasilien har världens näst största svarta befolkning efter Nigeria, det största antalet japaner utanför Japan och fler människor med påbrå från Libanon och Syrien än dagens befolkning i dessa länder. Det finns även en liten svenskkoloni i norra delen av delstaten Rio Grande do Sul på gränsen till Argentina. När de första portugiserna anlände i början av 1500-talet uppgick antalet indianer till mellan fem och tolv miljoner. Till följd av massakrer, sjukdomar, deportering och assimilering är det sammanlagda antalet urfolk idag cirka 310 000, men enligt en undersökning 2005/06 uppger sig omkring 700.000 personer ha indiansk identitet. Det koloniala arvet är påtagligt. De ledande

skikten består fortfarande nästan uteslutande av europeiska ättlingar trots att de svarta och den stora andelen av befolkningen med blandat ursprung utgör över hälften av medborgarna.

Idag finns det cirka 220 olika grupper av urfolk i Brasilien som talar ca 180 olika språk. Mer än två tredjedelar av dessa grupper urfolk består av färre än tusen personer. Ungefär 280 000 av urinvånarna bor fortfarande i sina ursprungsområden och 30 000 bor utanför dem. I Amazonas finns det 63 grupper som lever helt isolerade. Urfolkens rättigheter garanteras i konstitutionen från 1988, inklusive deras rätt till att utöva sin kultur samt rätten till deras traditionella land.

Brasilien har till antalet fler romerska katoliker än något annat land. Påve Benedikt XVI besökte Brasilien 2007 då också landets första helgon, broder Galvão, kanoniserades. Katolicismen tappar dock medlemmar till bl.a. pingströrelsen och evangeliska samfund. Katolicismen är också delvis uppblandad med afrikanska religioner. Samlingsnamnet för dessa är *macumba*. *Candomblé* är ett exempel på de riter med afrikanska rötter som utvecklats och lever vidare. Den samlar utövare också utanför den svarta delen av befolkningen främst i de större städerna och i den nordöstra delarna av landet. Det finns också urfolksreligioner och moderna sekter.

10. Sociala förhållanden

De medborgerliga och politiska rättigheterna garanteras i grundlagen men försvåras av bristande kompetens i poliskåren, ett ineffektivt rättssystem, dålig kriminalvård och korruption. Brasilien hamnade på plats 69 av 178 länder enligt Transparency Internationals lista över korruption i världen 2010. I de brasilianska storstadsområdena är förekomsten av våld och organiserad brottslighet mycket utbredd och cirka 50 000 mord begås i landet per år. Regeringen har genomfört satsningar på att bekämpa våld och brottslighet genom att stärka social inkludering i fattiga områden. I Rio de Janeiro har man t.ex. upprättat särskilda "polisiära fredsenheter" (*unidades da polícia pacificadora*, UPP) som har trängt undan narkotikagång vilka tidigare har dominerat många slumområden (favelas) och banat vägen för sociala institutioners närvaro i dessa områdena. Våldsamheterna i Rio i november 2010, som fick stort genomslag i internationella medier, hade sin bakgrund i narkotikagängens missnöje över av polisens framsteg med de nya metoderna. Polisen motangrepp mot narkotikagängen, då man lyckades bibehålla och utöka kontrollen i staden, fick stort stöd bland lokalbefolkningen och hyllades i media.

Brasilien har kommit att bli ett viktigt transitland för kokain och en slutmarknad för kokain, cannabis och kemiska droger. Den inhemska konsumtionen har ökat i och med att den starka valutan har gjort det mer lukrativt att sälja på den brasilianska marknaden. Med den växande medelklassen har också efterfrågan i Brasilien ökat. De höga våldsnivåerna och den ökade sociala utslagningen främst på grund av användning av crack är allvarliga problem som tar alltmer plats i den inrikespolitiska debatten. Presidenten Dilma Rouseff har lovat krafttag för att minska våldet i landet och har lanserat nya åtgärder för att bekämpa drogmissbruk.

Fattigdomsbekämpningar och förbättrade levnadsvillkor för de sämst ställda i samhället har stått i centrum för President Lulas politik under hans åtta år vid makten. Under Lula har regeringen utvecklat och skapat nya sociala program som har bidragit till att uppåt 20 miljoner personer lyfts ur fattigdom. Det mest kända sociala programmet är familjebidraget *bolsa familia* som 2010 betalades ut till över 12 miljoner familjer. Bidraget ligger på mellan 20 och 200 BRL (motsvarande 76-760 SEK) och delas ut under villkoret att barnen går i skolan och följer det

statliga vaccineringsprogrammet. Under Lulas mandatperiod har dessutom minimilönen höjts markant från en nivå på 180 BRL 2002 till 540 BRL år 2010, vilket motsvarar en ökning med nästan 300 %. De sociala transfereringsprogrammen och ökningen av minimilönen har haft stor betydelse för att förbättra levnadsstandarden för den fattigaste befolkningen i Brasilien. Dessa åtgärder har dessutom bidragit till att stärka den inhemska köpkraften, vilket enligt de flesta bedömare har varit en viktig orsak till att Brasilien klarade sig så bra genom den globala finanskrisen.

De ekonomiska framgångarna och den sociala politiken har även bidragit till att minska den traditionellt stora klyftan mellan fattiga och rika i Brasilien. Enligt offentlig statistik (IGBE) tjänade de rikaste 20 % av befolkningen 24,3 gånger mer än de fattigaste 20 % 2001. Denna relation hade 2009 sjunkit till 17,8 gånger. Medelklassen har ökat och utgör nu cirka 100 miljoner invånare vilket är mer än hälften av befolkningen. Trots dessa förbättringar fortsätter Brasilien att vara ett av världens mest ojämlika länder. Enligt UNDP:s ojämlikhetsindex tappar Brasilien 27 % och förlorar 15 placeringar i rankingen om man räknar in landets inkomstklyftor. Brasilien hamnade 2010 på delad tredje plats tillsammans med Ecuador, efter Sydafrika och Thailand, på en lista över världens mest ojämlika länder baserat på landets gini-koefficient.

Utvecklingen gällande ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter har trots ojämlikheterna varit stark de senaste åren i Brasilien. Landet rankas på plats 73 av 197 länder år 2010 på UNDPs index för mänsklig utveckling (Human Development Index HDI), vilket är en förbättring med 5 placeringar sedan 2009.

11. Utbildning

Generellt sett har brasiliansk utbildning förbättrats de senaste 20 åren. Analfabetismen har sjunkit, antal skolår har ökat, liksom andel av BNP spenderat på utbildning. Trots det finns det mycket kvar att göra. Inom fattiga grupper och etniska minoriteter är utbildningsnivån ofta låg. Regionalt finns stora ojämlikheter, både kvalitativt och kvantitativt. Brasilien har klättrat på listor som rankar utbildningsnivå det senaste årtiondet men rankas fortfarande lågt i jämförelse med länder i samma situation. I OECD:s internationella jämförelse av utbildning i världen (2010) hamnade Brasilien på plats 53 av 65 länder. Studien visar allvarliga brister i det brasilianska utbildningsväsendet. 2/3 av brasilianska 15-åringar klarar inte av mer än den mest grundläggande matematiken. Endast 1% av eleverna rankas som högpresterande, till skillnad från OECD-genomsnittet på 9%. Detta gäller även elever från dyra privatskolor, som inte placera sig högre än OECD:s genomsnitt.

Grundskolan är obligatorisk i Brasilien. Sedan 2006 är allmän skolgång lagstadgad i nio år. Omkring 10 % av barnen går i privata grundskolor som generellt håller högre nivå än offentliga skolor. Skolnärvaron har ökat de senaste åren, bland annat genom att familjestödsprogrammet *bolsa familia* är villkorat av att barnen går i skolan. Frånvaron är dock fortfarande betydande, särskilt i åldrarna 14–17 år och bland pojkar. Mindre än 30 % av eleverna som går ut grundskolan fortsätter till gymnasiet. I praktiken är det fler studenter som har gått på de (ofta dyra) privata skolorna som klarar inträdesproven och kommer in på de kostnadsfria federala universiteten. Sedan 2005 finns ett federalt program för studiestöd för att öka intagningen till samt korrigera den sociala snedrekryteringen till universiteten.

Brister i utbildningssystemet innebär att Brasilien på senare år har haft svårt att tillfredsställa efterfrågan på utbildad och kvalificerad personal från inhemska företag. Från flera sektorer av industrin, bland annat byggsektorn, kommer signaler om brist på yrkesutbildad arbetskraft. Behovet av vuxenutbildning är om möjligt ännu större mot bakgrund av att endast omkring en fjärdedel av den vuxna befolkningen är helt läskunnig (officiellt är analfabetismen tio procent).

12. Jämställdhet

Fattigdom i Brasilien är många gånger kopplad till hudfärg och kön. Våld mot kvinnor är utbrett och unga fattiga kvinnor tillhör en särskilt utsatt grupp. Kvinnor har en svagare förankring på arbetsmarknaden, är oftare arbetslösa och tjänar mindre än män (oavsett utbildningsnivå), trots att de utgör majoriteten av de universitetsstuderande. Enligt UNIFEM tjänar en vit kvinna två tredjedelar och en svart kvinna en tredjedel av en vit mans lön. Trots att antalet kvinnor på beslutsfattande politiska poster har ökat under de senaste åren, är kvinnor alltför starkt underrepresenterade i politiken (8,9% i kongressens deputeradekammare 2009). Till följd av de stora löneskillnaderna och den begränsade kvinnliga representationen på beslutsfattande positioner inom såväl politik och näringsliv, hamnar Brasilien på 85:e plats då World Economic Forum rankar länder efter jämställdhetsnivå. Det finns en lag som säger att minst 30% av kandidaterna till kommunalvalen skall vara kvinnor, men lagen efterlevs inte. I presidentvalet 2010 var två av fyra kandidater kvinnor. Genom valet av Dilma Rouseff har Brasilien fått sin första kvinnliga president som har lovat att arbeta för att förbättra kvinnors situation i landet.

13. Relationer med Sverige

I september 2007 gjorde president Lula ett mycket lyckat statsbesök i Sverige. Syftet med statsbesöket var framförallt att söka ökat bilateralt samarbete på en mängd områden såsom biobränslen och industrisamarbete samt ett avtal om samarbete rörande bioenergi undertecknades. I samband med President Lulas arbetsbesök i Sverige för EU-Brasilien toppmötet i oktober 2009 hölls även bilaterala överläggningar då ett tilläggsprotokoll om innovativt högteknologiskt industriellt samarbete undertecknades. Även ett MoU om en mekanism för politiska konsultationer varav den första på utrikesministernivå som ägde rum i februari 2010. I mars 2010 genomfördes svenskt stadsbesök i Brasilien. En stor näringslivsdelegation medföljde och ett bilateralt företagsråd inrättades.

Många svenska företag har stor industriproduktion i Brasilien och exporterar numera också till tredje land – över 220 svenska företag finns etablerade i landet. Företag som Ericsson och Johnsonrederierna kom till Brasilien för över 100 år sedan, Scania och Tetra Pak firade 50-årsjubileum och Volvo 30-årsjubileum 2007. Alfa Laval har varit i landet i 50 år och det finns många fler exempel på den långvariga svenska företagsnärvaron. São Paulo delar tillsammans med Göteborg förstaplatsen som det största industricentrumet för svenska företag. Det finns ett fortsatt stort intresse från svenska företag att etablera sig här. Flera tusen svenska medborgare finns bosatta i Brasilien, de flesta i São Paulo-området. Cirka 6 000 brasilianska medborgare bor i Sverige. Antalet brasilianska studerande vid svenska universitet och högskolor ökar liksom inom företagsanknuten yrkesutbildning. Rio de Janeiro och nordöstra Brasilien är attraktiva destinationer för svenska turister.

Relationen mellan Brasilien och Sverige har en speciell karaktär på grund av HM Drottning Silvias barndomsband till landet, arbetarpartiets tidiga kontakter med den svenska

fackföreningsrörelsen (främst Metall) samt på idrottsområdet. Fotbollskontakterna – inte minst minnet av Brasiliens första VM-seger 1958 i Sverige – är högst levande än idag.

